T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/708
KARAR NO : 2022/241
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: Vakıf Üniversitesi bünyesinde öğretim elemanı olarak görev yapmakta iken idari işlem niteliğindeki sözleşme feshine bağlı kıdem tazminatı ve diğer işçilik alacaklarının tahsili istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö. B
Vekili : Av. H. K. C
Davalı : İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. Z. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı Vakıf Üniversitesinde 2008 - 2013 yılları arasında öğretim görevlisi unvanıyla çalışmaktayken, *"ücretlerinin eksik ödenmesi ve fazla mesai ücretlerinin ödenmemesi"* nedenleriyle iş sözleşmesini tek taraflı feshettiğini, iş sözleşmesini haklı nedenlerle feshetmesine rağmen müvekkilinin işçilik alacaklarının ödenmediğini ifade ederek kıdem tazminatı ile fazla çalışma ve tatil ücreti alacaklarının tahsili istemiyle idari yargı yerinde tam yargı davası açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 21/05/2015 tarihli ve E.2015/679, K.2015/939 sayılı kararı**ile, *"iş sözleşmesinden kaynaklı alacak davasının görümünde iş mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir. Bu karar, temyiz edilmeksizin 13/07/2015 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, bunun üzerine adli yargı yerinde alacak davası açmıştır.

A. Adli Yargıda

4. Bakırköy 10. İş Mahkemesinin 07/02/2018 tarihli ve E.2015/418, K.2018/37 sayılı kararı ile, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

5 . **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesinin 27/03/2019 tarihli ve E.2018/1571, K.2019/630 sayılı kararı** ile, *"uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine, re'sen kararın kaldırılmasına ve yargı yolu caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

6. Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 05/09/2020 tarihli ve E.2019/5198, K.2020/15278 sayılı kararı ile, temyize konu karar kesin olarak onanmış ve böylelikle adli yargı yerinde verilen yargı yoluna ilişkin görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

7. Davacı vekili, 04/10/2019 havale tarihli dilekçesi ile olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için başvurusu üzerine dosya sehven temyiz merciine gönderilmiş, Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 30/06/2021 tarihli ve E.2021/6540, K.2021/11079 sayılı kararı ile, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere Bakırköy 10. İş Mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

8. Bakırköy 10. İş Mahkemesinin 18/10/2021 tarihli ve 2015/418 Esas sayılı üst yazısı ile adli yargı yeri dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiş; Uyuşmazlık Mahkemesince de idari yargı dava dosyasına UYAP sistemi üzerinden erişim sağlanmıştır.

III. İLGİLİ HUKUK

9. Anayasa'nın *"Yükseköğretim Kurumları"* başlıklı 130. maddesinin birinci, ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

"Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

...

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

...

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir."

10. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na 5772 sayılı Kanun ile eklenen ve vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumları ile ilgili düzenlemeler getiren Ek 2. maddesi şöyledir:

"Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır. ..."

11. Aynı Kanun'unEk 5. maddesi şöyledir:

"Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarının, vakıf yönetim organı dışında en az yedi kişiden oluşan bir mütevelli heyeti bulunur. Mütevelli heyet üyeleri, vakıf yönetim organı tarafından dört yıl için seçilir, süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Mütevelli heyet üyelerinin yaş sınırlaması hariç Devlet memuru olma niteliklerine sahip bulunmaları ve en az üçte ikisinin lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olması gerekir. Mütevelli heyet üyeleri kendi aralarından bir başkan seçer.

Mütevelli heyet vakıf yükseköğretim kurumunun tüzelkişiliğini temsil eder. Vakıf yükseköğretim kurumlarının yöneticileri Yükseköğretim Kurulunun olumlu görüşü alınarak mütevelli heyet tarafından atanır. Mütevelli heyet; vakıf yüksek öğretim kurumu yöneticilerine uygun gördüğü ölçüde yetkilerini devredebilir. Yükseköğretim kurumunda görevlendirilecek yöneticiler ve öğretim elemanları ile diğer personelin sözleşmelerini yapar, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylar, yükseköğretim kurumunun bütçesini onaylar ve uygulamaları izler, ayrıca vakıfça hazırlanan yönetmelik hükümlerine göre diğer görevleri yürütür.

Mütevelli heyetin toplantı nisabı ve karar alınması ile ilgili hususlarda bu Kanunun 61 inci maddesi hükmü uygulanır."

12. Aynı Kanun'un Ek 8. maddesi şöyledir:

" Vakıfca kurulacak yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar, Devlet yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar gibi düzenlenir ve onların görevlerini yerine getirir. Öğretim elemanlarının nitelikleri Devlet yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının niteliklerinin aynıdır. Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışmaları yasaklanmış veya disiplin yoluyla bu kurumlardan çıkarılmış kişiler, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alamazlar.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından az ücret verilemez. Bu fıkra kapsamında Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin hesaplanmasında ilgili mevzuat uyarınca aylıklara ilişkin hükümlerin uygulandığı kadroya bağlı ödemeler dikkate alınır."

13. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin *"Öğretim elemanları"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Öğretim elemanlarının seçimi, değerlendirilmesi, seçilenlerin uygun görülen akademik unvanlarla görevlendirilmeleri ve yükseltilmeleri yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine uyularak vakıf yükseköğretim kurumunun yetkili akademik organlarınca yapılır. Öğretim elemanlarının atamalarında, devlet yükseköğretim kurumlarındaki atamalarda aranan şartlara ilaveten vakıf yükseköğretim kurumunun akademik yönden gerekli gördüğü şartlar da aranabilir. Vakıf meslek yüksekokullarında özellikle uygulamalı derslerde görevlendirilecek öğretim elemanlarının atanmasında çalışma deneyimine sahip olması gözetilir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, son görevsizlik kararını veren İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesince adli ve idari yargı yerlerine ait dava dosyalarının gönderilmesi gerekirken usulen hatalı yol izlendiği ve başvurunun incelenmesinin geciktiği hususu eleştirilerek, usule ilişkin başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşılmakla, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonragereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmakta iken sözleşmesini fesheden davacının,sözleşmesinin haklı olarak feshedildiğinin tespiti ile kıdem tazminatı veyıllık ücretli izin alacağının yasal faiziyletahsili istemiyle açılmıştır.

17. Davalı İstanbul Aydın Üniversitesi, yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı *"Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu"*nun Ek 136. maddesi ile vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

18. İdari rejime dayalı olarak düzenlenmiş bulunan Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel kişiliği idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu bağlamda, Kamu Tüzel Kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de personeli kamu hukukuna tabidir.

19. Kanunla kurulma ve kamu tüzel kişiliğine sahip olmanın yanı sıra, Devlet Üniversitelerinde olduğu gibi Vakıf Üniversitelerinin de anayasal güvence altına alınmış olan *"Bilimsel Özerkliğe sahip olmaları"* bir diğer ayrıcalığıdır. Üniversitelerde bilimsel özerklik ilkesi benimsenirken güdülen amaç, yükseköğretimin çeşitli siyasal çevre ve baskı grupları ile düşünce kümelerinin etkisinin dışında tutarak, bilimsel amaç, hedefler ve gereksinimlerine bağlı olmalarını sağlamaktır. Bu nedenle de, bilimsel faaliyetin asli unsurları olan yükseköğretim elemanlarının, görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri gibi özlük haklarının kanunla düzenleneceği konusu, anayasal teminat altına alınmıştır.

20. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; davalı Üniversitenin, sürekli ve düzenli nitelikteki kamu hizmetinde çalıştırdığı davacının; statüsü, göreve alınması, hak ve yetkileri gözetildiğinde, İdare Hukuku kapsamında bir kamu personeli olduğu; sözleşmesinin feshinin de 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı*" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde tanımı yapılan iptal davasına konu edilebilecek idari işlem niteliği taşıdığından; bu işlemin denetimin de idari yargının görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

21. Bununla birlikte, davacının sözleşmesinin feshinden dolayı talep ettiği kıdem tazminatı ve ücret alacağının da, asıl işleme bağlı bir nitelik taşıdığı,dolayısıyla buişlemden kaynaklanan tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinin b fıkrasında belirtilen; "*İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları*" kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak;İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 21/05/2015 tarihli ve E.2015/679, K.2015/939 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 21/05/2015 tarihli ve E.2015/679, K.2015/939 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihinde, Üye Doğan AĞIRMAN ve Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dava, vakıf yükseköğretim kurumu statüsündeki İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde öğretim görevlisi olarak görev yapmakta iken 4857 sayılı îş Kanunu'ndaki haklı fesih sebebine dayanarak sözleşmesini fesheden davacının, kıdem tazminatı ve diğer işçilik alacaklarının tahsili istemiyle açılmıştır.

Davalı İstanbul Aydın Üniversitesi, yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumlan Teşkilatı Kanunu'nun Ek 136. maddesi ile vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; davacı ile davalı Vakıf Üniversitesi arasında imzalanan iş sözleşmesi, davacının bu iş sözleşmesine aykırılıktan bahisle 4857 sayılı Kanun hükümleri gereğince sözleşmeyi haklı nedenle feshetmiş olması, uyuşmazlığın üniversitedeki çalışma esaslarına ilişkin olmayıp aylık ve diğer özlük haklarına ilişkin olması hususları dikkate alınarak, davacının kıdem tazminatı ile diğer işçilik alacaklarının tahsiline ilişkin uyuşmazlığın adli yargının görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda anılan Yargıtay içtihadında da belirtildiği üzere, 2547 sayılı kanunu kapsamındaki kamu hizmetini yürüten davacı öğretim görevlisinin ders yükü, disiplin gibi çalışma esasları yönünden aynı kanun'a tabi olduğu tartışmasız ise de, kendisinin iş sözleşmesi ile çalıştığı ve uyuşmazlık konusunun işçilik alacakları olduğu gözetildiğinde kamu hizmeti niteliğindeki görevin özel hukuk ilişkisini ortadan kaldırmayacağı, ilgili Yönetmelik'te düzenlendiği gibi aylık ve diğer özlük hakları bakımından 4857 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı, 7036 sayılı kanun'un 5/a maddesi uyarınca da iş mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar göz ününde bulundurularak; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk dairesinin yargı yoluna ilişkin görevsizlik kararının kaldırılması gerektiğini ve adli yargının görevli olduğunu düşündüğümüzden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye	Üye
Doğan AĞIRMAN	Nilgün TAŞ